

Digitalisforgiftninger i Norge gjennom tidene

Erik Andrew

e-post: eriandrew@gmail.com

Bladene fra revebjelle («*Digitalis purpurea*») og fra 1870-tallet renframstilte hjerteglykosider, har vært viktige legemidler innen folkemedisin og skolemedisin, spesielt for behandling av hjertesvikt. Men doseringen av digitalis har vært utfordrende og digitalisintoksikasjoner har vært sett siden digitalis ble tatt i bruk. Dette arbeidet har sett nærmere på våre norske erfaringer med digitalisintoksikasjoner i mennesker gjennom tidene.

Undersøkelsen er basert på materiale som er funnet i norsk og utenlandsk litteratur. Det er søkt i PubMed og i en rekke bøker i farmakologi/toksikologi, samt noen bøker i botanikk/folkemedisin er gjennomgått. I nyere tid er det hentet ut data fra Dødsårsaksregisteret. I begrenset grad er det funnet relevante forgiftningsepideemiologiske data fra Norsk Pasientregister og andre kilder.

Vi har grunn til å tro at bruk av revebjelle ved hudsykdommer forårsaker få alvorlige forgiftninger, men at innvortes bruk kunne resultere i alvorlige intoksikasjoner. og førte til at revebjelle ble betraktet som en giftplante. Vi vet også at hjerteglykosidene de siste 200 år har forårsaket digitalisintoksikasjoner ved behandling av hjertesvikt. Etter syntesen av digitoksin og digoksin har vi i Norge i motsetning til resten av verden foretrukket bruk av digitoksin hos voksne hjertepasienter. Data fra slutten av 1900-tallet tyder på at digitalisintoksikasjoner oppsto hos størrelsesorden 5 % av befolkningen som sto på digitalis, et lavere tall enn sett i utlandet med digoksin.

Digitalisintoksikasjoner har vært en utfordring og en del av vår kliniske hverdag, men har vært håndterbart. Data fra Dødsårsaksregisteret fra 1969 og framover viser at forgiftningsdødsfall med digitalis ble årlig registrert. I tiårsperioden 2003-12 var det omtrent 3 dødsfall per år med hjerteglykosider. Da digitoksin ble avregistrert i desember 2011 og 15000 pasienter byttet til digoksin kort tid etter opplevde vi i Norge en forgiftningsepedemi med digitalisforgiftninger. Digitalisforgiftninger fra renframstilte digitalisglykosider vil trolig forsvinne da digitalis etterhvert vil bli erstattet med andre og nyere hjertemedisiner.